

Vermits bouwen per definitie gebeurt met bouwmaterialen, hebben deze laatste een belangrijke invloed op de technische prestaties van het gebouw en zijn impact op het leefmilieu en de gezondheid van de bewoners. Dit artikel belicht enkele aspecten die de bouwprofessionelen kunnen helpen bij de doordachte keuze ervan.

✍ *J. Van Dessel, ir., adjunct-afdelingshoofd, afdeling 'Duurzame ontwikkeling en Renovatie', WTCB*
K. Putzeys, ir.-arch., projectleider, laboratorium 'Duurzame ontwikkeling', WTCB

1 DE MILIEU-IMPACT VAN BOUWMATERIALEN

Bouwmaterialen zijn verantwoordelijk voor zo'n 15 tot 18 % van de totale milieu-impact van een gebouw. Naast een drastische verbetering van de energieprestaties van het gebouw dringt zich dan ook een verantwoorde keuze voor duurzame bouwmaterialen op. Hierbij dient men rekening te houden met drie belangrijke aspecten : de technische prestaties, de invloed op het milieu en de gevolgen voor de gezondheid. Het is immers nutteloos een bouw materiaal te gebruiken dat geen schadelijke invloed heeft op het milieu indien de duurzaamheid ervan in de tijd niet kan gewaarborgd worden of indien het ontoereikende technische prestaties vertoont.

Om de bouwprofessionelen bewust te maken van deze aspecten en hen te helpen bij de keuze van hun bouwmaterialen, bestaan er verschillende mogelijkheden :

- enerzijds zijn er een aantal wettelijke verplichtingen (reglementering)
- anderzijds werden er vrijwillige initiatieven ontwikkeld (certificatie en labels).

2 REGLEMENTERING

De fundamentele voorschriften waaraan een bouwproduct moet voldoen vooraleer het in de handel gebracht mag worden, zijn vastgelegd in de Bouwproductenrichtlijn. Producten die hiermee in overeenstemming zijn en de CE-markering dragen, beantwoorden niet alleen aan tal van technische eisen (bv. stabiliteit, mechanische sterkte), maar ook aan bepaalde voorschriften inzake hygiëne, gezondheid en milieu. In dit kader werd in 2005 het CEN TC 351 opgericht dat tot doel heeft geharmoniseerde methoden te ontwikkelen voor de bepaling van het vrijkomen van gevaarlijke stoffen uit bouwmaterialen.

WEETJES

Sinds kort is ook de CE-markering van buitendeuren en ramen mogelijk. Meer informatie hieromtrent is beschikbaar op www.wtcb.be

Andere wettelijke initiatieven op het gebied van gezondheid en milieu zijn :

- REACH : een project ter inventarisering van gevaarlijke stoffen en hun mogelijke risico's in producten
- de Europese Solvent- en Verfrichtlijn
- de federale productnormen en de regionale wetgeving : deze bevatten tal van bepalingen inzake milieu- en gezondheidsaspecten.

3 VRIJWILLIGE INITIATIEVEN

3.1 BOUWTECHNISCHE KEURMERKEN

Om de bouwtechnische geschiktheid van bouwmaterialen te waarborgen, bestaan er in ons land twee conformiteitsmerken :

- het BENOR-merk wijst op de conformiteit van een bouwproduct met een Belgische norm of een Technisch Voorschrift (PTV)
- de zogenoemde Technische Goedkeuringen (ATG) worden afgeleverd voor (voornamelijk innovatieve) producten waarvoor nog geen productnormen bestaan en attesteren de gebruiksgeschiktheid ervan voor een welbepaalde toepassing.

3.2 MILIEULABELS EN MILIEUVERKLARINGEN

Daarnaast zijn er een aantal milieulabels en milieuverklaringen, waarin ook bepaalde gezondheidsaspecten opgenomen zijn.

De milieuverklaringen van *type I* (volgens de norm ISO 14020) steunen op duidelijke criteria, die rekening houden met de volledige levenscyclus van het product, en maken het voorwerp uit van een onafhankelijke controle. De bekendste zijn : het Europese Ecolabel, het FSC-keurmerk, het PEFC-certificaat, het Nature Plus label, de Scandinavische 'Nordic Swan' en de Duitse 'Blaue Engel'.

Keuzecriteria voor duurzame bouwmaterialen

De milieuverklaringen van *type II* zijn daarentegen zogenoemde eigenverklaringen : het betreft hier milieuverklaringen van de producent of verdeler, die evenwel niet door derden gecontroleerd worden.

De milieuverklaringen van *type III* (bv. de *Environmental Product Declarations* of EPD) tenslotte zijn informatiefiches waarin de producent of verdeler kwantitatieve gegevens verschaft over de milieu-impact van zijn producten gedurende hun volledige levenscyclus. Deze informatie wordt geverifieerd door een onafhankelijke derde partij. In deze context willen we erop wijzen dat het CEN TC 350 momenteel werkt aan de opstelling van een Europese norm inzake EPD voor bouwproducten en aan een norm met rekenmethoden ter beoordeling van de milieu-impact van gebouwen. Momenteel zijn dergelijke EPD nog niet beschikbaar op de Belgische markt.

4 BESLUIT

Uit voorgaand overzicht blijkt duidelijk dat er geen gebrek is aan informatie over bouwmaterialen en dat we ons de volgende jaren ook aan een toevloed van milieu- en gezondheidsinformatie mogen verwachten. Het is echter de verantwoordelijkheid van alle bouwpartners om deze informatie op doeltreffende wijze te gebruiken. ■

www.wtcb.be
 WTCB-DOSSIERS NR. 1/2007

In de lange versie van dit artikel komen we uitgebreid terug op de diverse milieulabels en de EPD in het bijzonder.

NUTTIGE INFORMATIE

Voor meer informatie over de bestaande bouwmaterialen en labels verwijzen we naar de volgende websites :
<http://info.benoratg.org>, www.ecolabel.be,
<http://fsc.wwf.be>, www.pefc.be,
www.natureplus.org, www.inies.fr,
<http://cig.bre.co.uk/envprofiles>